

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра історії України і методики викладання історії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Актуальні проблеми історії незалежної України
та їх вивчення у школі**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Історія)»
Спеціальність 014 (за предметними спеціальностями)
Спеціалізація 014.03 Історія
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
історії України і методики
викладання історії
Протокол №7 від 29 січня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Актуальні проблеми історії незалежної України та їх вивчення у школі
Викладач (-і)	Кобута Степан Йосифович
Контактний телефон викладача	0342596001
Е-mail викладача	stepan.kobuta@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	За графіком
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальний курс спрямований на засвоєння студентами вузлових історичних подій та процесів новітнього українського державотворення, аналіз та осмислення демократизації українського суспільства в новітніх умовах, визначення перспектив розвитку України в умовах світової інтеграції та глобалізації. Основний акцент зроблено на вивченні: проблематики сучасного демократичного розвитку; державотворчих процесах, проблемах реформування соціально-політичної сфери; актуальних питаннях національного та культурного розвитку; безпекових проблемах та питаннях міжнародних взаємин та міжнародного співробітництва України; визначення її зовнішньополітичного курсу та пріоритетів; перспектив європейської та євроатлантичної інтеграції. Засвоєння програми курсу дозволить студентам значно розширити та поглибити знання сучасної вітчизняної історії, засвоїти навички історичного і політологічного аналізів поточних суспільних подій і процесів.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета курсу: оволодіння студентами поглиблених знань із сучасної вітчизняної історії; формування всесторонньо розвинутої особистості із глибокими національно-патріотичними орієнтирами, усвідомлення причетності до розвитку української державності..</p> <p>Цілі курсу: засвоїти основний масив історичних знань; застосовувати критичний підхід для аналізу складних суспільних процесів; опанувати навички наукового пізнання сучасної української дійсності, виробити методичні навички подачі матеріалу в шкільному курсі історії.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p><u>Загальні компетентності:</u></p> <p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, а також до використання знань у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 4. Здатність до впевненого, а водночас критичного використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для пошуку, обробки, аналізу, верифікації інформації з різноманітних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.</p> <p>ЗК 8. Здатність генерувати нові ідеї, зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства, вміння диференціювати традиційні та інноваційні способи вирішення завдань та знаходити межі їхнього застосування у навчальному процесі.</p> <p><u>Фахові компетентності:</u></p> <p>ФК 1. Здатність перенесення системи знань із вітчизняної і всесвітньої історії, необхідної для роботи в навчальних закладах загальної середньої освіти, у професійну діяльність.</p> <p>ФК 2. Здатність забезпечувати навчання учнів українською - державною мовою; формувати та</p>	

розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області історії та суспільствознавства.
ФК 9. Здатність усвідомлювати суспільний статус і призначення професійної діяльності вчителя історії, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокореляцію своїх професійних якостей, аналізувати, досліджувати та поширювати передовий педагогічний досвід.

Компетентності предметної спеціальності.

ПК 2. Знання сучасних наукових досліджень з історії України та всесвітньої історії.

ПК 3. Здатність володіти категоріально-понятійним апаратом історичної науки, орієнтуватися в науковій періодизації історії, використовувати її як спосіб пізнання історичного процесу.

ПК 4. Здатність інтегрувати набуті знання з історичних та інших гуманітарних наук в самостійну систему, виявляти цілісність знань та умінь.

ПК 5. Здатність розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України. Європи та світу, володіти базовими знаннями української та світової культури в контексті готовності майбутніх фахівців до спілкування у мультикультурному середовищі на основі толерантності, діалогу і співробітництва.

ПК 6. Здатність здійснювати критичний аналіз різних джерел інформації та наукового пізнання, використовувати їх у професійній діяльності.

Програмні результати навчання.

РН 1. Відтворювати основні концепції та принципи педагогіки і психології, сучасних освітніх технологій; враховувати в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

РН 2. Демонструвати вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.

РН 13. Демонструвати знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовувати необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

ПРН 3. Орієнтуватися в історичному часі, застосовуючи періодизацію, характеризувати суспільні явища в розвитку, вільно оперувати термінологією з фахових предметів.

ПРН 4. Демонструвати інтегроване мислення, пояснювати цілісну картину суспільно-історичного розвитку через міжпредметні зв'язки.

ПРН 5. Використовувати краєзнавчу складову курсу історії для активізації пізнавальної діяльності учнів; організовувати позакласну гурткову роботу, музейну, пам'ятко-охоронну, народознавчу роботу, спрямовану на збереження і використання історико-культурної спадщини України та світу з навчальною, науковою і просвітницькою метою.

ПРН 6. Працювати з джерелами інформації, вміти їх аналізувати, синтезувати, порівнювати та інтегрувати їх у зміст навчання історії, представляти та обговорювати відображені в них факти, явища, події, визначати власну позицію щодо суперечливих питань.

ПРН 7. Знати зміст шкільних курсів історії, проектувати і здійснювати навчальний процес, обирати оптимальні компетентісно орієнтовані методики навчання історії і суспільствознавства за допомогою сучасних інноваційних технологій, уміти оцінювати та відслідковувати динаміку особистісного розвитку учня/учениці.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
8	014 Середня освіта (Історія)	4	Вибірковий		
Тематика навчальної дисципліни					
Тема		кількість год.			
		лекції	заняття	сам. роб.	
Тема 1. Здобуття Україною незалежності.		2	2	10	
Тема 2. Державотворчий процес:		2	2	10	
Тема 3. Особливості політичних відносин в Україні.		2	4	10	
Тема 4. Економічна та соціальна сфери: пошук оптимальної моделі розвитку.		2	4	10	
Тема 5. Україна на міжнародній арені. Безпекові питання.		2	4	10	
Тема 6. Національно-культурне і духовне життя в Україні		2	2	10	
ЗАГ:		12	18	60	
6. Система оцінювання навчальної дисципліни					
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Критерії поточного оцінювання:				
	Шкала оцінювання				
	Оцінка в балах	Оцінка за іспит	Оцінка в національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік
	90-100	відмінно	5	A	зараховано
	80-89	добре	4	B	
	70-79			C	
	60-69	задовільно	3	D	
	50-59			E	
	26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)			
1-25	незадовільно				

	<p>Структура розподілу балів у ході аудиторно-самостійної роботи студентів:</p> <p>40 балів – (поточна робота) усні та письмові (тестові) відповіді на семінарських заняттях. Підсумковий бал за семінарські заняття визначається на основі вирахування середнього арифметичного із всіх усних оцінок;</p> <p>10 балів – контроль самостійної роботи</p> <p>30 балів – індивідуальна (самостійна) робота студентів у формі написання і оформлення реферату або ж презентації у форматі PowerPoint на визначену тему.</p> <p>20 балів – модульна контрольна робота (письмові (тестові) завдання з курсу).</p> <p>Відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» та Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» знання оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями:</p> <ul style="list-style-type: none"> – «відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і буде відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок; – «добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу; – «задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю; – «незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.
Вимоги до письмових робіт	Проводяться у тестовому режимі в системі дистанційного навчання університету. Оцінюються за 100-бальною шкалою.
Семінарські заняття	Оцінювання роботи здійснюється за стобальною шкалою. Передбачає обговорення проблемних питань на задану тематику, участь в дискусії, виступи (презентації) за темами індивідуальних завдань.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання всіх форм роботи, відсутність негативних оцінок, невідпрацьованих пропущених занять, отримання загальної суми балів не нижче 26 балів.
Підсумковий	<i>Форма контролю – залік.;</i>

контроль	<p><i>Форма здачі комбінована.</i></p> <p>Підсумковий контроль рівня знань та успішності студентів передбачає виставлення підсумкової залікової оцінки. При поточному контролі оцінюються: систематичність роботи на практичних заняттях, рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах, активність при обговоренні питань, самостійне опрацювання тем, виконання індивідуальних завдань, контрольних (тестових) робіт.</p> <p>Підсумкова оцінка виставляється студенту в кінці семестру за результатами роботи на практичних заняттях, обговорення дискусійних питань, виконаних індивідуальних проектів та контрольних (тестових) завдань.</p> <p>Отримані «незадовільні» оцінки відпрацьовуються в обов'язковому порядку, але враховуються при додаванні оцінок і входять у загальну кількість отриманих оцінок.</p>
----------	--

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи проводяться у формі тестування в електронній дистанційній системі <https://d-learn.pnu.edu.ua>

Академічна доброчесність:

Навчальний процес побудований на основі дотримання принципів академічної доброчесності, прозорості та законності роботи. Як викладач, так і студент (-ка), повинні дотримуватися «Положення про запобігання академічному плагіату» <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-прозапобігання-академічному-плагіату.pdf>, «Положення про запобігання академічного плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти» <https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2022/09/>, Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2022/09/Нова-редакція-Кодексу-честі-Прикарпатського-національного-університету-імені-Василя-Стефаника-1.pdf>.

У випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного чи підсумкового контролю, виявів академічної недоброчесності (списування) викладач виставляє 0 балів та пропонує студенту повторно виконати необхідний вид роботи. Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують матеріал самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn та виконанням завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadoknavchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-indyvidualnym-hrafikom-uprykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliia-stefanyka.pdf

Відвідування занять обов'язкове. У випадку пропуску відпрацьовується тема пропущеного заняття у визначені час та спосіб (усна співбесіда, тестування). Для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт визначений час. Студенти, які не набрали 50 балів за відомістю №1, мають право скласти екзамен за відомістю № 2. На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі опрацювання матеріалу. У разі отримання незадовільної оцінки з навчальної дисципліни за талоном №3, студенти мають право на повторне її вивчення, що регламентовано «Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (Редакція 4)», ознайомитися з яким можна за покликанням: <https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf>

Неформальна освіта: Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/%20118/2022/11/%20neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

1. Алексеев Ю.М., Кульчицький С.В., Слюсаренко А.Г. Україна на зламі історичних епох. К., 2000.
2. Бойко О. Україна 1991-1994 рр.: Тіні минулого чи контури майбутнього? (нариси новітньої історії). К., 1996.
3. Бондаренко К. Леонід Кучма: портрет на фоні епохи. Харків: Фоліо, 2007.
4. 25 років незалежності: нариси історії творення нації та держави / Відп. ред. В. Смолій; Кер. авт. кол. Г. Боряк; Авт. кол.: В. Головка (коорд. проекту), В. Даниленко, С. Кульчицький, О. Майборода, В. Смолій, Л. Якубова, С. Янішевський. НАН України. Інститут історії України. К.: Ніка-Центр, 2016. 796 с.
5. Демони миру та боги війни. Соціальні конфлікти посткомуністичної доби. К., 1997.
6. Касьянов Г. Україна 1997–2007: нариси новітньої історії. К., 2008. 432 с
7. Литвин В. Україна на межі тисячоліть (1991-2000 рр.). К., 2000.360 с
8. Литвин В. Політична арена України. Дійові особи та виконавці. К., 1994.
9. Кучма Л. Про найголовніше. К. 1999.
10. Кравчук Л. М. Є така держава Україна : Матеріали з виступів, інтерв'ю, прес-конференцій, брифінгів, відповідей на запитання / Упорядк. та передм. М. Шпаковатого. Київ: Глобус, 1992.
11. Литвин В. Україна: досвід та проблеми державотворення (90-ті роки ХХ ст.). К., 2001.
12. Луканов Ю. Третій президент. Політичний портрет Леоніда Кучми К., 1996.
13. Мала енциклопедія етнодержавознавства. К., 1996.
14. Михальченко М., Андрущенко В. Україна розділена в собі: від Леонідії до Вікторії. Т. 1. К.: ІІЕНД імені І.Ф.Кураса НАН України, 2009
15. Михальченко М., Андрущенко В. Україна розділена в собі: від Леонідії до Вікторії. Т.ІІ. К.: ІІЕНД імені І.Ф.Кураса НАН України, 2009.
16. Пасічник М.С. Історія України: державницькі процеси, розвиток культури та політичні перспективи: Навч. посібник. К, 2005.
17. Політична історія України: Посібник для студентів вищих навчальних закладів/ За редакцією В.І.Танцюри. К., 2001.
18. Україна: утвердження незалежної держави (1991-2001) / Н.П.Барановська, В.Ф.Верстюк, С.В.Віднянський та ін.; За ред. В.М.Литвина. К., 2001.
19. Українське суспільство на порозі третього тисячоліття / Кол. монографія. Під ред. М.О.Шульги К., 1999.
20. Українські ліві: між ленінізмом і соціал-демократією / За ред. О.Гараня, О.Майбороди. К., 2000.
21. Шведа Ю. Партії та партійна система України. Л., 2001.
22. Чорновіл В. Пульс української незалежності. К., 2000.
23. Ющенко В. Недержавні таємниці: нотатки на берегах пам'яті. К., 2014

Викладач

доцент *Кобута С.Й.*